

РЕЦЕНЗІЇ

Д. Г. Севрюков
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри публічного та приватного права
факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ В. М. АНДРІЙВА,
О. Л. КУЧМИ, Л. М. СІНЬОВОЇ «ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СОЛІДАРНОМУ РІВНІ
ЗАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТРАХУВАННЯ»¹**

Наукова значимість теми монографічного дослідження В.М. Андрієва, О.Л. Кучми, Л.М. Сіньової «Пенсійне забезпечення у солідарному рівні зальнообов'язкового державного страхування» є очевидними. Хоча проблематика реформування системи пенсійного забезпечення одна з найбільш потребує досконалого підходу у сучасній юридичній науці, її актуальність і наукова значимість зумовлені відсутністю серед фахівців-державознавців усталеного розуміння пенсійного забезпечення, а так само відсутністю єдності поглядів щодо критеріїв системи пенсійного забезпечення. У фаховому середовищі простежується плюралізм уявлень про сутність пенсійного забезпечення. Актуальність дослідження також визначається наявністю багатьох дискусійних питань, відсутністю єдиного доктринального бачення впливу цих категорій на формування нового пенсійного законодавства та становлення пенсійної системи.

З огляду на багатоманітність та міжгалузевий характер забезпечення у солідарному рівні зальнообов'язкового державного страхування, теоретичною базою цього монографічного дослідження стали численні наукові праці відомих фахівців з права соціального забезпечення, трудового, цивільного права, а також загальної теорії права, що дало змогу автору дослідити обрану ним проблематику всебічно і комплексно.

Проблемні питання, обрані автором для дослідження та аналізу, послідовно розглянуто в семи розділах монографії. Розділ перший присвячений історико-теоретичні аспекти пенсійного забезпечення: принципам, функціям, правовідносинам пенсійного забезпечення. Відправною точкою дослідження став фундаментальний аналіз теоретико-методологічних аспектів окресленої проблематики. Оцінка історичного досвіду, виявлення окремих елементів, які на практиці показали

свою життєздатність та привели до позитивних та корисних результатів, є важливими для удосконалення сучасної пенсійної системи України, та пенсійного законодавства.

Завдяки використаному в монографії методологічному інструментарію стало можливим з різних позицій вивчити досліджувані правові категорії, зробити науковий пошук всебічним та об'єктивним. Методологія рецензованої роботи характеризується міждисциплінарним підходом.

У другому розділі досліджено чинники, які впливають на розмір пенсійного забезпечення. Проведений аналіз дозволив вивчити страховий стаж та порядок його обчислення, дохід застрахованої особи, який враховується при обчисленні пенсії та сплату страхових внесків з середньої заробітної плати.

У монографії розкриваються різні наукові погляди на поняття єдності та диференціації, вивчення яких дозволило автору запропонувати та обґрунтувати власне бачення ролі цих категорій та суттєво розвинути існуюче у праві соціального забезпечення вчення про забезпечення у солідарному рівні зальнообов'язкового державного страхування.

Третій розділ роботи присвячений пенсії за віком. Автори фактично вперше на рівні монографічного дослідження у праві соціального забезпечення розглядають єдність та диференціацію в якості важливих елементів механізму правового регулювання пенсійних відносин крізь призму їх динаміки, що в теоретичному плані є новим для вітчизняної науки права соціального забезпечення. Заслуговує на увагу висновок вчених щодо мотивів і цілей диференціації у пенсійному забезпеченні. Позитивно слід оцінити прагнення вчених виробити власну систему критеріїв диференціації, взявши за основу вже існуючі у науці критерії та підходи до їх класифікації.

¹ Андрієв В.М., Кучма О.Л., Сіньова Л.М. Пенсійне забезпечення у солідарному рівні зальнообов'язкового державного страхування : монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Маслаков, 2018. 474 с.

Окрему увагу в цьому розділі автори приділяє аналізу правових категорій уніфікація та інтеграція, розкриває їх значення для формування пенсійного законодавства, визначає їх зв'язок.

Четвертий, п'ятий, шостий та сьомий розділи роботи є найбільш насиченими за охопленням проблемних питань. Зокрема вченими розглядаються насущні питання солідарної системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Автори аргументовано розкривають роль юридичних фактів (страхового стажу і пенсійного віку), які зумовлюють динаміку пенсійних правовідносин та пропонує свій механізм підвищення пенсійного віку. Ґрунтовно досліджено особливості правового регулювання спеціальних пенсій (пільгових пенсій та пенсій за вислугу років).

Викликає науковий інтерес аналіз діючого пенсійного законодавства з позиції відповідності його принципу соціальної справедливості. Автори визначили, які елементи цього принципу знайшли закріплення в пенсійному законодавстві, оцінили новели чинного пенсійного законодавства з погляду соціальної справедливості та розглянули роль держави у впровадженні цього соціально-правового явища.

Окрім безумовної значущості теоретичних положень монографічного дослідження, цінним є практичне застосування висновків та результатів наукового пошуку. У зв'язку з цим слід позитив-

но оцінити сформульовані у монографії численні пропозиції по удосконаленню норм чинного законодавства.

Вивчення рецензованого дослідження дозволяє стверджувати про його комплексний характер, безумовну цінність для розвитку науки права соціального забезпечення та наукову новизну. Водночас, на наш погляд, деякі положення в роботі висвітлено автором досить лаконічно або не відображено взагалі. Зокрема, це стосується висвітлення питання принципів права соціального забезпечення, адже єдність та диференціація багатьма вченими визначається саме як галузевий принцип. Проте вказане зауваження не впливає на загальну високу оцінку монографічної роботи, яка вирізняється послідовністю автора у її науковому пошуку, високим рівнем наукової дискусії, використанням багатоджерельної бази. Монографія є комплексним, різностороннім і поглибленим дослідженням, що дає імпульс до подальшого осмислення процесів у соціальній сфері.

Враховуючи наведене, монографія В.М. Андрієва, О.Л. Кучми, Л.М. Сіньової «Пенсійне забезпечення у солідарному рівні загальнообов'язкового державного страхування» виконана на високому науково-теоретичному рівні, містить нові науково-обґрунтовані результати та відповідає всім встановленим вимогам.